

Skoletidende,

udgiven af

R. J. Holm,
Seminarislærer i Jølling.

og P. A. Holm,
Lærer i Højbjerg v. Rødkjær St

Nr. 43.

Den 23de Oktober.

1873.

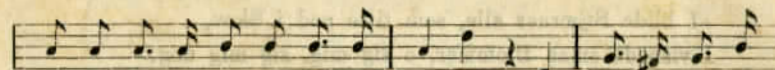
Hvi sukker det saa tungt udi Skoven.

Ikke for langsomt.

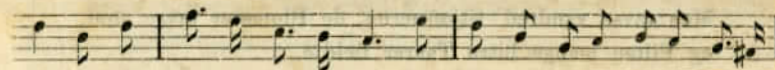
fr. Sandberg.

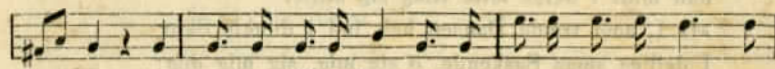
Det var ved Løvfalds-ti-de, en Af-tenstund saa sval;— don

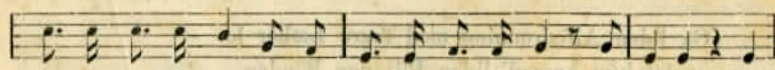
li-den Pilt han le-ger un-der Lin-den; — han ser, hvor Stjærner

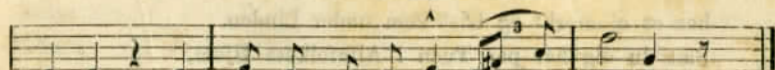
tændes ud - i Gud Fa-ders Sal,— og hø-rer Lø-vet ras-le under

Vin-den,— og medens Pilt en læn ge i si-ne Dromme sad,— blev

Skovens Stammer mør-ke, og sort det gu-le Blad.— Da sukker, da

suk-ker, da sukker det saa tungt ud - i Sko-ven.

Den liden Pilt han lyttede; han blev saa ræd i Hu,
om Vejen hjem begyndte han at lede;
opskræmt af stygge Tanker og uforklarlig Gru
han løber vild paa lyngbegroede Hede.

Han tænkte paa sin Fader, paa Mo'r og Syskend' kjær
 «Gud naade mig, som liden er, aa, var jeg bare der!»
 Da sukker det saa tungt udi Skoven.

Men Maanen træder stille af sønderbrusten Sky
 og kaster Sølvdækket over Jorden,
 Og Skyggerne forfærdet til Bjærgets Fødder fly,
 og Troldene de flyve op mod Norden.
 Og Bjærgets Toppe lyse, men mørk er Skov og Vang,
 og Uglen synger Sørgesang i Birkens vaade Hang —
 da sukker det saa tungt udi Skoven.

Og liden Pilt han stræbte ud over viden Hed,
 ham mangen gammel Sage randt i Sinde,
 og Himlens Stjærner skrede, og Natten led og led,
 men ej den rette Vej han kunde finde.
 «I blide Stjærner alle, som titte ned i Skov,
 I visnede smaa Blommer, o sig mig, sig mig dog:
 hvem sukkede saa tungt udi Skoven?»

Men tavse vandred' Stjærnerne, de Blomster tavse stod,
 og Pilt mange bitre Taarer fældte.
 Saa kom han til smaa Alfes Sal. Paa vingelette Fod
 han midt i deres lette Ring sig stilte.
 «O I, som træde Dansen helt ind i dunkle Skov
 I dejlige smaa Søkende, o sig mig, sig mig dog:
 hvem sukkede saa tungt udi Skoven?»

Og liden Alfedronning med fagre Læber lo
 og let hun kyssed' liden Pilt paa Kinden.
 «Græd ikke, vakkre lille, kom frejdig til vor Bo,
 her er ej mørkt og trist som under Linden.
 Sæt du dig her paa Tuen i Alfefolkets Hjem,
 og tør du dine Taarer, saa skal jeg sige, hvem
 der sukkede saa tungt udi Skoven.

«Naar Natten sagte stiger ud over Land og Sø
 og Dagens Larm begynder at forsvinde,
 og Voven gaar til Hvile ind under grønne Ø
 og alle blanke Stjærner frem mon skinne,

Oprettelse og Opretholdelse af Forskoler skal der, foreslaar Flertallet, foruden Halvdelen af de Tilskud, Skoleraadene hertil maatte betilge, i de første 10 Aar efter Lovens Udstedelse ved de aarlige Finantslove kunne ydes Skolefondene særlige Tilskud af Statskassen, naar Forholdene opfordre dertil, og saadant af Skoleraadene indstilles. Endelig fremhæve vi, at Flertallet har stillet et Forslag, som gaar ud paa, at Ministeriet skal sørge for at det fornødne Skolemateriale er tilstede og kan kjøbes billigt af Kommunerne, som skulle være forpligtede til at forsyne fattige Børn med Skolebøger og Skrivematerialier uden Vederlag og uden at kræve det tilbage. (Berl. Tid.)

Skolemøde paa Bornholm.

Efter Indbydelse af Skolelærer Bergstedt i Bodilsker afholdtes der den 19de Juli 1877 et Skolemøde i Pavillonen i Almindingskoven, hvor henved 50 Deltagere, af hvilke de fleste vare Lærere, samledes. De fleste af Bornholms Lærere ere Medlemmer af „Danmarks Lærerforening“, hvis Bestyrelse velvillig havde sendt et Udvalg af Skolerekvisiter (Landkort, bibelske og naturhistoriske Billeder til Eftersyn ved Mødet; disse bleve fremviste af Indbyderen, hvorefter Ordet gaves til Skoleinspektør Hjort fra Rønne, der udtalte sig om Underviisningen i Naturhistorie. Det var forbavsende, hvor lidt mange Mennesker ere øvede i at iagttage de Gjenstande, de se omkring sig. Selv de mest iøjnefaldende Forskjelligheder hos Dyr eller Planter, der daglig komme for Øje, gaa mange aldeles sløvt forbi, og Aarsagen maa væsentlig søges deri, at Blikket aldrig har været øvet i at søge Kjendemerkerne hos naturhistoriske Gjenstande, idet Sandsen ikke er vakt derfor. Undervisning i Naturhistorie, i alt Fald til en vis Grad, er en uafviselig Pligt for Skolen, og skjønt der i Almueskolen ikke godt kan henlægges særegne Timer dertil, kunde meget alligevel udrettes. Tidligere Læsebøger havde indeholdt endel naturhistorisk Stof; dette ansaa Taleren for hensigtsmæssigt: thi et saadant Indhold tabte ikke sin Interesse ved, at Bogen oftere blev gennemlæst, hvilket var Tilfældet med Bøger, hvis Indhold kun var Fortællinger og Eventyr. Men hertil hørte rigtignok, at Barnet vænnedes til at forstaa det læste, og at dette oplystes ved Forevisning af naturhistoriske Gjenstande.

At skaffe saadanne var ikke vanskeligt. Fod og Hoved af en Fugl vare ofte tilstrækkelige til Bestemmelse af Fuglens Særegenheder; ved Havbredden og i Myretuer kunde man ofte finde udmærket præparerede Skeletter. Desuden vilde der snart strømme Gjenstande af denne Art ind til en, naar det blev bekjendt, at man samlede. De bedste Beskrivelser, ja endog Tegninger, vare ofte aldeles utilstrækkelige til at give en rigtig Forestilling om Gjenstanden. En Lappedykkers Fod kunde saaledes kun vanskelig tegnes, og hvorledes var det muligt at faa et klart Begreb om Hajens mærkelige Tandsystem uden at have set det? Derfor burde Lærerne arbejde hen til at have en Samling ikke blot af Billeder, men af naturhistoriske Gjenstande, der ved Forevisning ikke alene sparede alle vidtløftige Beskrivelser, men navnlig aabnede Barnets Øje for, hvad det saa' omkring sig i Naturen. Under Læsningen burde disse Gjenstande benyttes, og derved blev Læsningen tiltrækkende. Foredraget ledsagedes helt igjennem af en interessant Række Forevisninger af zoologiske Præparater, tørrede Insekttædere, smaa Skeletter af Rovdyr og Gnavere, Fuglefødder og Hajkæber. Idet Taleren til Slutning fremviste en Del Mineralier for navnlig at gjøre opmærksom paa Krystalformerne, henviste han til, hvor forholdsvis let det er for bornholmske Lærere at anskaffe smaa Samlinger af denne Art.

Lærer Dam, Aakirkeby, indledede en Forhandling om Smaaskolen, hvilket Ord efter hans Forklaring betyder Skole for Smaabørn. Saadanne ansaa han for nødvendige som Forberedelse til Almueskolen, i det den altfor store Forskjel i Alder hos Børn, der undervises sammen, besværliggjør Undervisningen. Saaledes havde vistnok enhver Lærer gjort den Erfaring, at det barnlige og naturlige, som man ofte kunde finde hos 7- a 8-aarige Børn, naar de kom ind i Skolen paafaldende hurtig forsvandt. Grunden hertil kunde naturligvis nok ligge hos Læreren, men selv hvor denne behandlede Børnene med fuldt Hensyn til deres Standpunkt, blev Resultatet altid det samme. Grunden maatte søges deri, at de ældre Børn ved deres Spot over de smaas Naivitet gjorde dem ængstelige og sky. For en Lærer for Smaabørn burde der selvfølgelig ikke være Tale om Examen. Hovedsagen var ikke Lærdom, men den Gave at kunne gaa ind i Børnernes Tankegang. Naar man spurgte, hvem der bedst egnede sig hertil, blev Svaret ubetinget, at det var Kvinden; denne Ting laa bedst for hende,

og desuden kunde Mandens større Kraft finde bedre Anvendelse til ældre Børns Undervisning. Stillede man det Spørgsmaal, hvem der ikke egnede sig dertil, maatte Svaret blive, at det var Seminariepræparander, unge Mennesker, som skulde have praktisk Øvelse i Skolevæsenet, inden de kunde optages paa et Seminarium. Hvis man vilde besætte Smaaskolerne med disse Folk, gjorde man et fuldstændigt Misgreb; intet Menneske egnede sig mindre til at være Lærer for smaa Børn, end en 16—17-aarig Knægt. Smaaskolen vilde lette Undervisningen i Almueskolen. Naar man havde en stor Klasse, hvor Børnene kunde læse, medens andre kom aldeles uforberedte og ikke engang kjendte et Bogstav, var det umuligt for Læreren at hjælpe dem alle. Man kunde sætte Hjælpere til de daarligste, men dette var Uret mod Hjælperne og desuden kjedeligt for dem. Det var ogsaa Smaaskolens Opgave at udvikle Børnernes Fatteevne ved Fortælling og Samtale; der skulde tales meget med smaa Børn, men dertil var der ikke Tid i Almueskolen. Man kunde faa Børn paa 9 a 10 Aar i Skolen, der aldeles ikke kunde følge og fatte, end sige gjengive den simpleste Fortælling, fordi deres Evne dertil aldrig havde været øvet. — Bergstedt gjorde opmærksom paa, at der maatte Velvilje fra Skolekommissionernes Side, for at Smaaskolen kunde bestaa. En Lærerinde kunde som oftest ikke leve af Skolepengene alene. Han havde endog hørt Exempler paa, at Smaaskolen fortrædigedes fra denne Side. I en Skolekommission havde der en Gang været Tale om at mulkttere en Lærerinde, fordi 3 af hendes Børn ikke vare mødte til Examen i Hovedskolen, og Sagen bortfaldt kun af den Grund, at det ikke var muligt at faa afgjort Spørgsmaalet om, hvorvidt Lærerinden kunde fordrø en skriftlig Meddelelse fra Præsten om Examens Afholdelse, eller om hun skulde nøjes med Tillysning fra Prædikestolen (Latter). Lærer Siersted, Nyker, spurgte, hvorledes det var muligt at undvære Hjælpere eller Bihjælpere, naar man — hvad han havde gjort — skulde læse i en Klasse paa 70 Børn, af hvilke de fleste skulde have Hjælp. Han havde lært at bruge den indbyrdes Undervisning og ansaa den for nødvendig under visse Forhold. — Dam beklagede, at Lærerne paa Seminarierne fik altfor lidt Vejledning til at undervise smaa Børn. Brugen af Bihjælpere ansaa han for forkastelig, men forøvrigt vidste han ikke, hvilken Fremgangsmaade der var den rette. — Lærer Jensen, Aaker, fandt ikke Brugen af Bihjælpere saa slem. Børnene satte undertiden en Ære i at faa Lov til at hjælpe de mindre, og man burde i saa Tilfælde ikke tage det saa nøje, om de snakke lidt sammen om andre Ting. Tit kunde denne Undervisning være frugtbar, og desuden kunde dette Arbejde ofte være en gavnlig Repetition for de ældre Børn (Bifald). Hjorth fandt det nødvendigt, at Smaaskolen sattes under delvis Tilsyn eller dog modtog Vejledning fra Lærernes Side. Undertiden gik

den i et noget skævt Spor, og det var ingenlunde almindeligt, heller ikke blandt Kvinder, at Evnen til at undervise Smaabørn var givet dem. Taleren havde haft Lejlighed til at lære mange Smaaskoler og deres Resultater at kjende, men havde kun kjendt en eneste, der tilfulde opfyldte de Krav, som burde stilles til en saadan.

Til Slutning enedes man om at samles hvert Aar paa samme Sted, og efter at der var udtalt en Tak til Indbyderen, spredtes Deltagerne.

Kursus for Seminarister.

Saafermt der ved Finansloven for 1878—79 bevilges de hertil fornødne Midler, ville fra 20de Avgust d. A. nogle Pladser være at besætte paa det *fuldstændige Kursus* for begavede Seminaristers videre Uddannelse; til disse Kursus, der ville være 2½ Aar, kunne trængende Deltagere forvente fri Undervisning, Hjælp til Bøger og en maanedlig Understøttelse paa 50 *Sk.* Ligeledes vil blive oprettet *kortere Kursus* i forskellige Lærefag. Hertil komme særlig i Betragtning Kjøbstadlærere, der maa undervise i Fag, hvori de ikke inden Skolelærerexamen have erholdt Undervisning, og Landsbylærere, der agte at gjøre deres Kundskaber frugtbringende udenfor Skolen. Foruden fri Undervisning kunne Deltagerne erholde Hjælp til Rejsseudgifter og 3 *Sk.* daglig under deres Ophold der i Byen. Disse Kursus ville — undtagen Kursus'et i Kemi — finde Sted i Sommerferien. Ansøgninger indsendes inden næste Maanedts Udgang til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Hjælp til Læremidler.

Kirke- og Undervisningsministeriet ønsker inden Udgangen af næste Maaned at erholde Andragender indsendte om Delagtighed i det Beløb, der for næste Finansaar ventes bevilget til Skolers og Læreres Forsyning med Læremidler, navnlig for den konfirmerede Ungdoms Undervisning i Folkehøjskoler, Haandværkerskoler og Aftenskoler.

Bognyt.

«Den kristelige Børnelærdom fremstillet nærmest ved Hjælp af Skriftsprogene i Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus af P. M. Lund, Sognepræst i Arninge». (Gads Forlag.)

«Videre Forklaringer til Balslevs Lærebog eller Luthers lille Katekismus ved F. Dall, Sognepræst i Fredericia.» (Reitzels Forlag.)

Det er baade godt og ondt med saadanne Lærebogsforklaringer, or sna vidt de tænkes brugte af Lærere, der forberede sig til en